

Mszyce są owadami fitofagicznymi, uznawanymi za poważne szkodniki drzew owocowych, roślin uprawnych i ozdobnych. **Duża liczba pokoleń w okresie wegetacji, wysoka płodność samic oraz rozmnażanie partenogenetyczne, przyczyniają się do szybkiego rozprzestrzeniania się mszyc na wiele roślin żywicielskich.** Dodatkowo, w związku z globalnym ociepleniem klimatu w ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby pokoleń mszyc w ciągu roku oraz dłuższy okres zasiedlania roślin żywicielskich, co powoduje, że walka z mszycami jest prawdziwym wyzwaniem. **Chemiczne środki ochrony roślin są efektywne w walce z mszycami, jednak ze względu na swoją toksyczność stanowią duże zagrożenie dla środowiska oraz zdrowia ludzi i zwierząt. Dlatego tak ważne jest zmniejszenie zużycia pestycydów i wprowadzanie do rolnictwa biopreparatów.** Biologiczne metody ochrony roślin przed owadami wykorzystują ich naturalnych wrogów oraz mikroorganizmy. Biopreparaty zawierające bakterie do tej pory stosowane były głównie w zwalczaniu populacji gąsienic np. bielinka kapustnika i larw muchówek. Główną zaletą stosowania bakterii jako środka ochrony roślin jest to, że nie są one szkodliwe dla ludzi i owadów zapylających, ponieważ nie mają działania kontaktowego. Oznacza to, że stanowią one bezpieczną alternatywę dla pestycydów.

Mechanizmy obronne mszyc przed mikroorganizmami są słabo poznane, jednak dotychczasowe dane wskazują, że odpowiedź mszyc na infekcje bakteryjne jest słabsza niż u innych owadów. Jedną z potencjalnych przyczyn redukcji mechanizmów obronnych mszyc na infekcje bakteryjne może być fakt, że owady te są gospodarzami dla wewnątrzkomórkowych symbiontów, które produkują i dostarczają im nieobecne w pobieranym pokarmie aminokwasy egzogenne i witaminy oraz chronią je przed naturalnymi wrogami np. pasożytniczymi błonkówkami. Jednak wykorzystanie bakterii jako biopreparatu do kontroli populacji mszyc wymaga lepszego zrozumienia i poznania odpowiedzi tych owadów na infekcje bakteryjne.

W proponowanym projekcie skoncentrujemy się na poznaniu mechanizmów obronnych trzech ważnych ekonomicznie gatunków mszyc (*Aphis pomi*, *Myzus persicae*, *Macrosiphum rosae*) w odpowiedzi na infekcje różnymi szczepami bakterii *Bacillus subtilis*. Bakterie z rodzaju *Bacillus* występują powszechnie w środowisku i nie mają negatywnego wpływu na zdrowie ludzi i zwierząt. Dotychczasowe badania wykazały ich skuteczność w zwalczaniu patogennych grzybów powodujących choroby roślin, niektóre z nich produkują również substancje o działaniu owadobójczym, co zwiększa ich możliwości zastosowania w biologicznej walce ze szkodnikami.

Celem proponowanego projektu jest: (1) analiza potencjalnych dróg infekcji mszyc przez bakterie *B. subtilis* oraz przebiegu kolonizacji ich tkanek, (2) zbadanie wpływu bakterii *B. subtilis* na dynamikę liczebności populacji obligatoryjnych i fakultatywnych symbiontów mszyc, (3) poznanie mechanizmów obronnych mszyc przed infekcją bakteryjną, (4) zidentyfikowanie substancji owadobójczych produkowanych przez różne szczepy bakterii *B. subtilis*, (5) zbadanie czy infekcja bakteriami *B. subtilis* wpływa na sposób i czas żerowania mszyc na roślinie żywicielskiej, (6) określenie potencjału bakterii *B. subtilis* w kontroli liczebności populacji mszyc.

Wyniki uzyskane w ramach realizacji projektu przyczynią się do lepszego poznania reakcji obronnych mszyc na infekcje bakteryjne. Ze względu na to, że mszyce jako szkodniki roślin i wektory wirusów roślinnych powodują znaczące straty w rolnictwie i ogrodnictwie uzyskane wyniki mogą zostać praktycznie wykorzystane i stworzą nowe możliwości w planowaniu biologicznej ochrony roślin.